

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:		A társulat minden rendű tagjai	A lap szellemi részét illető cikkekre a szer-
Egészévre	8 kor.	a lapot tagdíjaikért kapják.	kesztősegnek, az előfizetési pénzre a pénz-
Félévre	4	---	tári, — az esetleges reklamációk
Negyedévre	2	Kéziratokat nem adunk vissza.	kiadóhivatataink kiüldendők.

A jubileumi idő kiterjesztése.

Püspök urunk V. sz. körlevele.

Krisztusban Szeretett Hiveim!

A lefolyt évben ismételt szóltam hoz-
zátok a szent évről és jubileumi búcsúról és úgy
hiszem, teljesen megértettétek azoknak jelentőségét.
Az Anyaszentegyház feje a kereszténység 19 szá-
zados fennállásának emlékére, megnyitá kinstárát
és szeretettel hívta gyermekeit Rómába, a keresz-
ténység fővárosába, hogy ott a kijelölt feltételek
mellett megnyerni törekedjenek azt a rendkívüli
nagy búcsút.

Hogy azonban az egyház többi hiveinek, kik
Rómába nem mehettek, mostohább sorsuk ne legyen:
Szentséges Atyánk, XIII. Leó pápa, a jubileumi
időt a mi számunkra kiterjeszti még egy fél esz-
tendőre, meghagyván a megyés püspököknek, hogy
a jelen év 12 hónapjából válasszák ki azon 6 hó-
napos időtartamot, mely hiveik számára legkedvezőbb
leend a búcsu elnyerésére.

Szívem mélyéből örvendek, hogy ezen nagy
búcsút ti is megnyerhetitek és azért tekintetbe véve
az időjárás viszonyait és tudván, hogy ti a nyári
időben könnyebben megtehetitek az előirt templom-
látogatásokat vagy búcsújárásokat, legcélszerűbbnek
találtam ezen hat hónapi szent időt a melegebb
időszakra áthelyezni és ezennel tudomásotokra adom,
**hogy e nagy búcsút megnyerni lehet folyó évi
május hó ötödikétől november hó másodikáig.**

Nagy és rendkívüli búcsúról van szó!

Örömet jelent ezen szó: jubilaum, örömet
azon vigasztaló jó hír fölött, hogy a kijelölt idő-
ben minden katolikus hívó, ki egykoron nyugod-
tan kíván meghalni és tiszta szívvel Isten előtt
megjelenni; ki összes bűneiért még ezen életben
eleget akar tenni és az eredeti ártatlanságba, mely-
ben egykoron elhagyta a keresztvizet, vissza ohajt
kerülni, most azt könnyű szerrel elérheti, a meny-
nyiben Krisztus helytartója maga jelölt ki könnyen
végezhető jámbor cselekedeteket a búcsú elnyeré-
sére és a lelkiatyáknak is olyan rendkívüli hatalmat
adott a legnagyobb bűnök megbocsátására, egyes

fogadalmak átváltoztatására stb., milyennel más
időben nem bírnak.

Tudom, hogy ti örömmel fogadjátok ezen hirt,
mert máskor is szívesen eljártatok messze vidékre
búcsúnapokon. De adjunk is hálát kegyes Megvál-
tónknak, hogy szent vallásunkban módot nyújtott
nem csak bűneinktől és az érettek járó örök bünt-
tetéstől szabadulhatni, de még az ideiglenes bünte-
téseket is nagy könnyűséggel itt az életben leróhatni.

„Az ember fia ugyanis üdvözíteni jött, a mi
elveszett volt“. (Mát. 18. 11.) Elvesztünk pedig vala-
mennyien az eredeti és személyes bűneink követ-
keztében. E föld csak ideiglenes börtön vala ránk
nézve, mely börtönből a halál útján át kelle men-
nünk az örökké tartó kárhozat börtönébe. De lejött
az Isten fia végtelen irgalomból, test szerinti test-
vérünk lett; lejött, hogy az ördög rabságában sin-
lődő testvéreit megvigasztalja. Első szava volt:
békeség veletek; emeljétek fel fejeiteket, mert közel
vagyon a ti váltságtok, nem fogtok elveszni, mert
jöttem üdvözíteni azt, mi elveszett volt. Felállítá
köztünk irgalmasságának trónusát és ezen vigasz-
taló szavakat intézi hozzánk: „Jöjjetek hozzám
mindnyájan, kik szentvedek és terhelve vagytok és
én megenyhítelek titeket“. Adott egy nagy szentsé-
get, melyben bánatteljes vallomásra minden bűne-
inket megbocsátja, bármily szörnyűk volnának is
azok — és a bűnnel örömmel elengedi egyszer-
smind az örök büntetést is; — de Ó, a ki a bűn
szörnyetegeit oly kézséggel megbocsátja, vajjon
nem hajlandó-e a bűnbánó léleknek minden egyéb
büntetést is elengedni? Nem kívánja-e forrón, hogy
mi teljesen szabad, ártatlan, büntől és tartozástól
ment testvérei legyünk? Gondoljatok a tékozló fiura,
kit édes atyja örömmel fogadott vissza, elfeledve
mindent, mintha hűtlenség soha sem fordult volna
elő; gondoljatok Mária Magdolnára, Péter apostolra,
a kereszten függő latorra, — mindezeknek egyet-
len egy bánatköny miatt teljesen elengedte a bűnt
és annak büntetését.

Ha az édes Jézus ilyen volt a bűnbánók iránt,
kik vele egy időben éltek, talán rólunk megfeled-

kezett volna? Nekünk talán nehezebb volna a szabadulás a büntől és büntetéstől? Bizonyára nem. Gondoskodott rólunk is — adott Egyháza földi helytartójának hatalmat, hogy mi is könnyű szerrel szabadulhassunk minden büntől és tartozástól Istennel szemben. Azért mondá apostolainak és bennök azok utódainak a püspököknek: „*bizony mondom nektek, a miket megköötöztök a földön, meg lesznek kötve a mennyben is. — és a miket feloldoztok a földön, fel lesznek oldozva a mennyben is*“ (Mát. 18. 18.) nem csak bűnökről van itt szó, melyeket a töredelmes szt. gyónás törül el, de minden egyéb akadályról is, mely üdvözülésünknek útjában áll. Ilyen akadály pedig minden tartozás bűneinkért, melyet ha csak le nem rovunk az utolsó fillérig, Isten színe látására nem juthatunk.

Ezen tartozásunkat az Egyház Isten nevében bizonyos feltételek mellett elengedheti és a mit ő elenged, azt Isten is elengedi; ha mindent elenged — Isten is mindent, ha részben, — Isten is úgy: — ki tudna kételkedni Krisztus helytartójának ezen hatalmában? Ha bármely földi fejedelemt elengedheti részben vagy egészen a büntetést a gonosztevőnek, kit az állam törvényei szerint ítéltek el, miért nem tehetné ezt a keresztény társadalomnak feje is? hogyne engedhetné el bűnbánó gyermekének a büntetést, melylyel az isteni törvény őt sújtotta? Az Isten ezáltal nem mond le igazságosságáról, sem a kívánt elégtételről, mert helyettünk fizet az Egyház saját kincstárából annyit, a mennyivel mi tartozunk. A mint minden családban az eladósodott fiu helyett fizethet a családnak bármely vagyonos tagja, úgy az Egyház nagy családjában törlesztheti adósságunkat a család feje, a római pápa.

Ha netalán azt kérdeznék, hogy miből fizet az Egyház, arra könnyen megfelel hitünk egyik ágazata, mely így szól: *hiszem a szenteknek egységét*. Krisztus országa ugyanis három tartományból áll: a földön küzdő, az égben dicsőült és a purgatóriumban szenvedő Egyházból. E három csak egy családot képez, melyben minden szerzemény közös. Tehát egyszersmind közös minden jócselekedetnek érdemszerző és elégtételi része. Ha pedig meggondoljuk, hogy ezen Egyházhoz tartozik egyszersmind Jézus Krisztus és az ő Szent Anyja és a szentek milliói összes érdemeikkel együtt — és ha meggondoljuk, hogy az Úr Jézus Krisztusnak és az Ő véteknélküli szüz Anyjának nem volt miért eleget tenniök, világos lesz előttünk, hogy ezen elégtételi kincsek, melyek kárba nem veszhetnek, a mi örökségünket teszik. Ezen megmérhetlen nagy örökségnek gondozója pedig a család feje, a római pápa. Így valószínű rajtunk Krisztus szavai: „*Más a ki vet és más a ki arat . . . ; mások munkálkodtak és ti állottatok munkájokba*“ (Ján. 4. 37, 38.). — Jézus Krisztus, a fájdalmas anya és a szentek, különösen a sz. mártýrok fáradva és szenvedve gyűjtöttek, mi pedig élvezzük a gyűjtött lelki kincseket.

Mi mindnyájan sokkal tartozunk az Istennek:

igen nagy ami kötelezettségünk. Nem csak, hogy meg nem tettük mindenkor szent kötelességeinket, de még határozottan sértettük is az Istent; elmulasztottuk a jót és cselekedtünk rosszat s mind a két módon igen megszorítottuk tartozásainkat. Pedig ezeket bármily módon is törlesztenünk kell; vagy itt a földön kell értük eleget tennünk és szenvednünk, vagy a másik világon a tisztító tűzben szabadulunk meg tőlük, mert a mennyekbe csak teljesen megtisztulva juthatunk be. De hogyan fogunk mi ezéért eleget tenni? Vajjon a mi bánatunk, imáink, böjtjeink és egyéb vezekléseink képesek lesznek-e annyi évrnek, hónapnak, napnak, percnek szennyfoltjait letörölni? De legyen áldott a jó Isten, ki Egyháza által segítségére jön tökéletlen vezeklésünknek! A jubileumi teljes búcsu által velünk együtt ő is törleszt. Jól értsétek, nem az Egyház tesz mindent, mert a búcsuk nem a tétlenség támogatására adatnak, hanem a tökéletlenség kiegészítésére; tehát szegénységünkben méríthetünk az Egyház kincseiből.

Ebből megérthetitek azt is, hogy kik nyerhetnek teljes búcsut. Sz. Cyprián szava szerint „*csak is a bűnbánók, munkálkodók és imádkozók*“ (de lapsis); a *bűnbánók*, kik szívük mélyéből utálják elkövetett bűneiket és azokat többé elkövetni nem akarják; a *munkálkodók* t. i. azok, kik megújult keresztény életükről már is tesznek bizonyosságot jócselekedetek, önmegtagadások, a szenvedések türelmes elviselése és az Úr parancsainak megtartása által; az *imádkozók* t. i. azok, kik könyörögnek, sohajtoznak és könnyek között kérik a teljes búcsu kegyelmét, szóval azok, kik a maguk részéről minden megtesznek, hogy Istennek eleget tegyenek. Ilyen jóakaratu bűnbánóknak segélyére jön az Egyház megtöltve a bűnbánat mértékét és kiegészítve a hiányzót. Ily módon „*találkoznak az irgalom és igazság; az igazság és béke megcsókolják egymást*“ (Zsolt. 84. 11.). Az igazságnak eleget teszünk saját vezeklésünk által, az irgalom pedig elengedi és törleszti ama büntetéseket, melyeket törleszteni kellene vagy ezen életben ima, böjt, alamizna és egyéb jó cselekedetek által, vagy a más világon a tisztító tűzben.

Örvendjünk ezen kegyelmi időnek, a mint örvend egy halálra ítélt bűnös felebarátunk, kinek a király elengedi a halálbüntetést, de azt életfogytig tartó börtönre változtatja. Köszönettel veszi a kegyelmet az elítelt, bár szomorodott szívvel vonul vissza hosszú börtönébe. De mekkora lesz még halálja, ha a jó király a hosszú fogságot 5 évre változtatja? és ki képes leírni örömét — ha hirtelen megnyílnak a börtön ajtai és a bíró így szól: minden el van engedve, szabad vagy, menj békében?

A töredelmes sz. gyónás fejében elengedi Isten az örök kárhózatot. D: ha ezen gyónás után meghalnál, az égbe még nem juthatná, mert bűneidért még nem tettél eleget. Ekkor azt mondja jó anyánk, az Egyház: végezd bűnbánó lélekkel még ezt és ezt — látogasd ennyiszor áhitattal a templomot és

végezd ott az előirt imákat — tarts ennyi böjtöt, adj — ha tehetős vagy — egy kis alamizsnát jőcélra és akkor teljesen szabad vagy — mekkora lehet örömed e gondolatnál: most olyan vagyok, mintha újra megkeresztelték volna!

Rége az Egyház súlyosabb feltételek mellett adott teljes búcsút és a hívek azt örömmel fogadták, mert belátták, hogy jobb *itt* vezekelni bármily soká, mint a tisztító tűzben. Így az, ki a templomban illetlenül viselte magát, szívesen böjtölt tíz napon át kenyeren és vizen: ki sértette szülőit, 40 napig böjtölt; ki megütötte őket, 7 évig vezekelt; a házasságtörő 10, 20, 30 éven át. A hívek ebből megértették, hogy ha már az egyház ily szigorúan büntet egyes vétkeket, mit fog majd az Isten tenni egykoron a nem vezeklő bűnösrel — és ha már egy-két bűnért ennyi büntetés jár, mennyire számíthatunk annyit száz meg ezernyi ezerért!

Az Egyház most könnyebb feltételeket szab a búcsu elnyerésére — és teszi ezt a mi gyarlóságunk miatt. Sokan talán nem is gyónnának, vagy eltitkolnák bűneiket, félve a penitentiától, de mit érdekel az, ki még ezen enyhe feltételek dacára sem használja fel a jubileumi kegyelmet! Mily kegyetlen az önmaga iránt, ki inkább a megmérhetetlenül fájdalmasabb tűzkeresztségben akar megtisztulni, mint most a jubileumi búcsu enyhe keresztségében!

Ösmerjük el, hogy ha az Egyház csak egyetlen egyszer életünkben adna alkalmat teljes bűnbocsánatra, készeknek kellene lennünk bármily áldozatra, bármily fárasztó zarándoklásra, bármily fájdalmas vezeklésre: nem kellene-e határtalan örömmel fogadnunk azt a hírt, hogy most gyakrabban, kényelmesebb feltételek mellett nyújtják ugyan azon nagy kegyelmet? Nem Rómába, nem a szent földre, hanem saját községünkbe hozzák a teljes búcsut, és mi lelki rőtségünkben még ujjunkat sem mozgatók érte?

Még csak a feltételekre akarlak figyelmeztetni titeket, melyek mellett elnyerhető a teljes búcsu. Sejdíthetitek, hogy ilyen megmérhetlen nagy kegyelem nagyon olcsó áron nem adatik. Ki azt hiszi, hogy elég lesz valamit imádkozni, valamiképp meggyónni, szokás szerint megáldozni és végig járni a templomokon, az nagyon téved. Igaz, hogy nem nagyon sok végzendő külsőleg, de annál több *belsőleg*.

Arról van szó, hogy minden ideiglenes büntetéstől megszabaduljunk, de hogy ezt elérjük, előbb meg kell szabadulnunk a bűntől és a vele járó örök büntetéstől. Ezt pedig csak is a bűnbánat szentsége által érhetjük el. Valódi bűnbánóknak adatik a teljes búcsu, valódi bűnbánó pedig csak az, ki gondos lelkiismeret vizsgálása után, bánatteljes szívvel meggyónja minden bűneit azon erős szándékkal, hogy mindenben meg akar javulni, a bűnre vezető alkalmakat elkerülni, az okozott anyagi vagy becsületi károkat jóvá tenni és minden bekö-

vetkezhető sanyarúságot, szenvedést bűnbánó lélekkel Isten kezeiből türelemmel elfogadni.

Még a búcsu elnyerése után is áll az Úr szava: „*Terenjétek a bűnbánat méltó gyümölcseit*“ (Mát. 3. 8.). Csak a büntetés engedtetik el és a rendkívüli vezeklés, melyet az Egyház első idejében végeztek a bűnbánók, de nem a bánatteljes hangulat, mely elismeri, hogy megérdemeltem az örök kárhozatot és csak Jézus Krisztus érdemei folytán szabadultam meg attól. Ezen belső bánkódásból magától ered a mély alázat mindenki iránt, a szelid türelem minden bántalmazás, rágalom, üldözés közepette; a bűnbánó lélek szívesen viseli mindennapi keresztjét, éhséget, szegénységet, betegséget, súlyos munkát és az elemi csapásokat és nem zúgolódik az isteni gondviselés ellen. A bűnbánó lélek megveti a világot és annak hiúságait, mert az mulandó mint a füst; inkább törekszik kincseket szerezni az égből, melyek örökre megmaradnak. Szereti Jézus Krisztust, kinek végtelen szeretetéből szabadult meg bűneitől és minden gyászos következményeitől; szereti az Óltári Szentséget, hol éjjel-nappal az a végtelen Szeretet lakik, kinek egyedüli gyönyöre nálunk lehetni; szívesen járul az Úr asztalához, hogy Krisztus benne maradjon és ő Ő benne; kívánczik szabadulni a siralom völgyéből, hogy a dicsőség királyával lehessen mind örökké. Mindez magától ömlik egy igazi bűnbánó lélekből.

Minden a belső hangulat és készütségtől függ, ha ez meg van, mindent nyerünk, ha ez hiányzik, semmit sem kapunk. Ezen belső hangulat pedig abban áll, *hogy kívánjuk és akarjuk a teljes búcsút megnyerni, bármibe kerülne is.*

Hogy a jubileumi teljes búcsut megnyerhessük, szükséges az előirt föltételeket pontosan teljesíteni és pedig egyházmegyénkben a május 5. és november 2. közötti időben. Ezen idő alatt a jubileumi teljes búcsut következő föltételek mellett lehet elnyerni:

1. Négy templomot kell 15 napon át (akár egyfolytában, akár megszakítással) és pedig naponként mind a négyet látogatni és minden látogatás alkalmával az anyaszentegyház felmagasztaltatásáért, az eretnekségek kiirtásáért, a keresztény népek és fejedelmek közötti békességért, a bűnösök megtéréseért és Szentséges Atyánkért legalább öt Miatyánkot és öt Üdvözletet imádkozni.

2. A hol csak egy templom van, ott ezt a templomot kell napjában négy ízben, 15 napon át, tehát összesen 60-szor látogatni. Az összes templomoknak a jubil. búcsu elnyerésének ideje alatt, a nappali órákban *nyitva* kell lenniök.

3. Ezen időközben töredelmes gyónást kell végezni és a szent áldozáshoz járulni. Szükséges, hogy az ember legalább az utolsó látogatást a kegyelem állapotában végezze. A ki a jubileumi gyónás és áldozáson kívül a husvéti köteles szt. gyónást és áldozást külön el nem végezte: a jubileumi búcsuban nem részesülhet.

4. Nagyobb városokban, ahol több templom van, azoknak bármelyikét lehet látogatni, úgy azonban, hogy mindenki saját plebánia-templomát is legalább napjában egyszer felkeresni kötelesség legyen. Ahol három templom van, ott a plebánia-templomot kétszer, a másik kettőt egyszer-számra kell látogatni.

5. A külön-külön végzett hatvan templomlátogatást helyettesíthető három ünnepélyes külön e célból a helyi plebános vagy annak megbízottja vezetése alatt tartandó körmenettel, mely körmenetek valamely más templomban vezetendők, vagy annak hiányában valamely keresztény vagy kápolnához. A kik mind a három körmenetben részt vesznek, az előírt hatvan templomlátogatás alól felmentetnek.

6. Az egyházmegye minden egyes plebániájának lelkészeit felhatalmazom, hogy a látogatások teljesítésére jelöljék ki saját plebániájuk területén a plebánia-templomon kívül azon templomokat vagy kápolnákat (a melyekben a szt. miseáldozatot rendszeresen bemutatják), melyeknél az előírt látogatások eszközölhetők lesznek; és eleve hirdessék ki a látogatásokat helyettesítő körmeneteknek napját és helyét. Kívánatos, hogy ezek a nagyobb részvét kizárólag végeztetett vasár- vagy ünnepnapokon tartassanak.

7. Püspöki székhelyemen a székesegyházon kívül kijelölöm a szent-ferencrendiek és az apácák templomát, és pedig úgy, hogy egy, akár természetes, akár egyházi napon a székesegyház kétszer, a másik két templom egyszer-számra látogatandó. A jubileumi körmenetek idejét később fogom meghatározni.

8. Apácákra nézve, a kik a házból ki nem mehetnek, foglyokra, betegekre valamint a szentáldozáshoz még nem járult gyermekekre nézve felhatalmazom a gyóntató atyákat, hogy a fent követelt látogatásokat más valamely üdvös és kegyes cselekedetre változtathassák a jubileumi bucsuban leendő részesülés végett.

9. Azok, kik a jubileumi idő alatt távol voltak, hazaérkezések után ha csak egy templomot látogatnak is meg, de ezt tizenöt alkalommal teszik, szintén elnyerhetik a jubileumi bucsút.

10. Különösen szükséges, hogy a legutolsó feltétel teljesítése kegyelem állapotában történjen. Ha tehát valaki a jubileumi gyónás után halálos bűnbe esnék, mielőtt az utolsó látogatásnak is eleget tett volna, köteles lesz, még egyszer meggyónni, de nem köteles a többi feltételeket ismételni.

11. A lelkészek és gyóntatók jogosultságát, nagy kiváltságait, lelki hatalmát bőven és világosan tartalmazza Szentséges Atyánknak ezidei II. számú körlevelében közzétett bullája, melynek figyelmes átolvasását tiszteendő papságomnak ismételt kötelességévé teszem; most még csak arra hívom fel a t. lelkészkedő papságot, hogy jelen főpásztori levelemet április hó 21. (husvét utáni második vasárnapon) a nyilvános istentisztelet alkalmával a szó-

székről ünnepélyesen felolvassák és ezáltal a szent bucsút egész megyémben kihirdessék. A szent idő kezdetét pedig jelezze az összes harangoknak május negyedikén este (az esti harangszó után) egy órán át leendő megszólalása és a reá következő vasárnapon, május ötödikén szentségkítéssel és Veni Sancteval megtartandó ünnepélyes istentisztelet.

* * *

A jó Isten, ki komolyan akarja, hogy örökké üdvözüljünk, sokszor látogat meg minket kegyelmével. Nincsen az a nap, melyen ne zörgetne szívünk ajtaján, hogy bebocsássuk Ot — az élet, áldás, vigasz egyedüli forrását; de a legkiválóbb látogatás ezen jubileumi időben történik. Ne tegyünk úgy mint Jeruzsálem lakói, kik vakok és siketek maradván, nem ismerték fel látogatásuk idejét, a mi miatt Jézus Krisztus sirva fakadt e gonosz városlátára és megjövendölte végpusztulását. Tudjuk, hogy vétkeztünk sokat, tudjuk azt is, hogy vétkeinkért bűnhödnünk kell itt vagy a más világon; azt is tudjuk, hogy ezen büntetést elkerülhetjük könnyű szerrel — miért nem akarnók elkerülni?

Intlek azért titeket! „*hogy az Isten malasztja hiába ne vegyék*“ (2 Cor. 6. 1.) és el ne szalaszszátok ezen kedvező alkalmat. „*Vizsgáljuk meg utainkat és keressük és térjünk az Urhoz*“ (Thrac. 3. 40.) „*Vessük el a sötétség cselekedeteit és öltözzünk a világosság tegeveteibe*“ (Rom. 13. 12.). — „*mindenben a hit paizsát használván, mely által a gonosznak minden tüzes nyilait elolthassátok*“ (Ephes. 6. 16.) Kiválóan pedig közös erővel kérjük az Istent, hogy a kath. Egyházat, szent fiának országát, az egész föld kerekéig mind szentségben, mind terjedelemben felmagasztalja; — hogy a világot mindentévelytől megszabadítsa; — hogy a keresztény fejedelmek között az egységet és békét megszilárdítsa és az egész keresztény társadalmat minden viszálytól megőrizvén, azt az örök üdvösség kikötőjébe terelje s vegesse. És minthogy május havában kezdjük meg a szent időt, közbenjárónkként válaszszuk a szeplőtlen Istenanyát Máriát, ki minden eretnokséget egymaga összetiprott ezen a világon és ki édes mindnyájunknak szeretetteljes anyja, csakis kegyes és teljes irtalommal mindenkinek kérelmére készségesnek ajánlkozik és mindnyájunk szükségében teljes részvételt vagyjon. Kérje ki számunkra a jó gyónás kegyelmét, hogy Istennel teljesen kibékülve szentségben és igazságban éljük át hátralévő éveinket és a halál teljes ártatlanságban adjon át minket az örökkévalóságnak. Amen.

Kelt Gyulafehérvárt, 1901. Gyümölcsoltó B. A. napján.

† Gusztáv Károly, s. k.
erdélyi püspök.

A kudzsiri román. kath. plebánia története.

Közlő: *Tözsér László.*

I. Kudzsir.¹⁾

Kudzsir jelenleg nagyközség Hunyadvármegyében, a szászvárosi járásban, tekintélyes állami vas- és acélgyárral.

Kudzsir különben régi oláh határőrvidéki község volt, oly régi, hogy eredetéről nem szól sem történetíró, sem hagyomány. Mivel határában nemcsak római, hanem dák régiségek, emlékek is találtak, mint pl. pogány sirnyomok a patak mentén, régi eszerép-darabok, hamveder-darabok, dák pénzek, római sáncnyomok a hegyeken: azért biztos állíthatni, hogy e helyen még dákok és rómaiak is laktak. A középkorban e helyen említés van téve Kunentum-várról, a mely a Kudzsir melletti Csetáte-hegy tetején létezett volna és sáncainak nyomai most is jól kivehetők a hegymászók állítása szerint, a melyek ma is út gyauánt szolgálnak a várhely nyugati végéig, hol valószínűleg a kapu vagy bejárás volt az erődbe.²⁾ Véleményem szerint ezen várerőd azért neveztetett Kunentumnak, mert a kunok betörése ellen is használták.

Kudzsirról a Kenyérmezői útközfetig (1479. okt. 13.) valami biztost nem lehet tudni. Az itteni néphagyomány azt beszéli, hogy a kenyérmezői csatakor gyakran portyáztak törökök Kudzsiron és a menekülő török harcosokat üldözték a fejedelmi győző katonák Kudzsir felé is — jegyzi meg a Domus Historia³⁾. Az említett kenyérmezői török háborúval szembevetett a szomszéd Kudzsir is — folytatja ugyanaz. Az azelőtti, valamint azutáni történeteit nem jegyezte fel senki s ennél több nevezetességet nem tudhatni róla egészen 1764-ig. Még csak annyit jegyezhetünk meg, hogy az óriási török sereggel szemben a székely és szász csapatok mellett harcoltak oláh csapatok is, mely utóbbiak között mindenesetre többen lehettek a szomszéd Kudzsirról is.⁴⁾

Az előbb jelzett 1764. évben, mikor a szomorú Siculicidium, a madéfalvi veszedelem volt, a kudzsiri oláhokra is fegyvert adott az osztrák hatalom s egy század határőrséget, Compániát alakított belőlük, melynek századosi állomása Kudzsir vala: még ma is megvan a falu alsó végén az az öreg ház, melyben efféle határőrvidéki százados lakott, most a kir. főerdész lakása; még ma is megvan a határőrvidéki (Gränicer) román iskola, szép új fényes épülettel ellátva az 1850-ben bezűntetett határőrvidéki román ezred vagyonából. A határőrvidéki román századokat, köztük a kudzsirit is bezűntették ugyan de vagyonukból tartatnak fenn most is a kudzsiri gör. kath. román egyház, a kudzsiri román iskola még most is ily jeleget hord új szép homlokán.

Kudzsirra nézve azonban legnevezetesebb s ránk magyarokra s katolikuskokra nevez legfontosabb az 1803-ik évi mert ekkor épült a vasgyár,⁵⁾ ez hita ide az első katolikuskokat gyári munkásokul a küllországokból, ez magyarosította meg idővel a leginkább német nyelvű vasgyári személyzetet, ebből keletkezett Új-Kudzsir t. i. a vasgyári telep a régi oláh Kudzsir folytatásaként, mely azért is Ó-Kudzsir meg-

különböztetést kapott. Most legújabbban a kettő egy nagyközséget képez Kudzsir néven.

Hogy a Kudzsir nevét mit jelent, biztosan nem tudhatom. Azt mondja egyik román születési magyar tanító, hogy e falunév két szóból áll: „Cu“ és „gir“ vagyis: mag-gal, magvas helyet jelentene, melyekből ezek a Kudzsir melletti őserdőségek származhattak. A máréfalvi székely atyafiak, mikor innen közelebből hazalátogattam Kudzsirt Kút-zsirnak mondván ki székelyesen, amugy magyarázták nekem, hogy ott gazdag hely lehet, még a kút is ott csak zsír! Én magamban csak nevettem. Egyik sógorom meg azt mondá, hogy „ha majd Kút-zsira menyek, lesz mivel a eszímamat megkenjem.“ Én akkor még jobbat nevettem magamban. Még eddig egy máréfalvi atyafi se köstölta meg a csakugyan zsiros kudzsiri almát, a mely már el is fogyott. Disznózsírom is annyi van a kamarámban, hogy ez állomásom valóban inkább megérdemli a kút-zsiros nevet, mint előbbi állomásom a „sertés“-hondoli nevet a máréfalvi dialectus szerint. De mindez még sem magyarázza meg a Kudzsir szó eredetét. Fejtse is meg más valaki a kudzsiri oláhok közül, ne pedig a szegény székelyek!

Kudzsirnak a mostani újvi népszámlálás szerint hálomások szerint több mint 4000 = négyezer lelke van; csak az a sajnos, hogy majdnem mind románok, circa 800 kath. lélek kivételével. De tisztelem és szeretem őket, mert becsületes gör. kath. hitsorsosok mind s alesperesük és káplánjuk derék kollegák. Isten áldja is meg őket! Majd később szólok még, velünk egyesült egyházakról.

Kudzsir különben a hunyadmegyei alkenyéri vasuti állomástól 2 óra járásnyira van, ha jó lovakkal és kocsival mennek elődbe; útd pompásan vezet keresztül a gazdag Felkenyér olábfalun, a zugó Kudzsir-patak mentén s előbb az oláh Kudzsiron, azután az uri vasgyári Kudzsiron áthaladva a bájos kis templomeska alatt találod magadat, melytől nem messze a vasgyári magyar pap, szívesen fogad a plebánián, mert itt mások vagy szegény munkások, vagy nagy urak.

Ezeknek tájékoztató előrebocsátása után megkezdem magának a plebániának történetét, mert ez célja jelen soraimnak.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Hitélet Segesvárt.

T. Szerkesztő Ur!

Szíves engedelmével, tudva, hogy minden jelentősebb mozzanatot a hitélet terén meleg érdeklődéssel kísérni méltóztatik, bátorkodom hitéletünk egy nevezetes momentumáról értesíteni.

Főpásztorunknak, plebánosunknak, sőt mindnyájunknak forró vágya volt, hogy városunkban az Oltáregyesületet megalakítsuk. Úgybuzgó, minden nemesebb megnyilvánulás iránt meleg érdeklődést tanúsító plebánosunk alatt a hitélet amugy is szép lendületet vett ezen egyházközségben, s a kik tulják, örömmel konstatálják, hogy a haladás egy év alatt óriásinak mondható, de nem a külfényben, a világ szemébe való porhintésben, hanem az igazi buzgóságban, tgy-szeretethben és az erkölcsi élet fellendülésében, de hiányzott

1) Kudzsir oláhu: Kusiru, Kugieru, Cugiru; latinul: Cunentum, németül Kudsir, Kudsier. — Cf. Pallas Nagy Lexikon II. köt. 89. old.

2) Domus Historia — P. Blága sorai.

3) Dom. Hist. 3. old.

4) Cf. az alkenyéri vasuti állomás melletti 1890 évi díszes emlék feliratát.

5) Kudzsir-émlékul a m. kir. áll. vas- és acélgyár évszázados nnállása és a gyár társas helyiségeinek felavatása alkalmából 1901.

mégis valami, hiányzott a jegyedési pont, mely körül tömörüljünk, ennek külsőleg is jelét, létezésünknek kifelé is bizonyosságát szolgáltatassuk. — Megtaláltuk a jegyedési pontot az Oltáregyesületben.

Plebánosunk f. hó 17-én a hívőket nemkülönbség nélkül összehíván, s a plebánia egyik termében megjelent mintegy 200 főre tehető nagy számú, intelligens hívők előtt az Oltáregyesület magasztos, nemes célját igen meghatározó jelkésítő szavakkal esetelvé, de kifejtvé azt is, hogy esekély számunknál fogva eredményeket csak úgy érhetünk el, ha egy nagyobb, a gyulafehérvári Oltáregyesülettel egyesülünk, megkérdezte a közönséget, hogy szükségesnek véli-e a jelzett módon az Oltáregyesület megalakítását? Riadó élezés közt határozta el az összegyűlt sokasága, hogy az Oltáregyesület megalakítja, s címül felveszi a „gyulafehérvári oltáregyesület segeevári fiókjá” elnevezést, egyben pedig szeretett főpásztorunknak, püspök úr Ó méltóságának a megalakulást táviratilag jelentvén, főpásztori áldását kérte működésére.

Ezután az alapszabályok olvastatván fel, nyomban meg is választott az egyesület jegyzőjéül Székely István postafelügyelő, pénztárnokául pedig Goldschmid Dánielné úrnő, ki templomunk iránt tanúsított bőkezűségéről ismeretes; megválasztott a válaszmány 22 rendes és 11 póttagja is Talán említenem sem kell, hogy az egyesület igazgatójának plebánosunk püspök Ur Ó méltósága által már megelőzőleg kineveztetett.

Midőn ezen igazán lélekemelő eseményt nyilvánosságra hozom, nem hallgathatom el a másikat sem, mely uem ugyan ebből kifolyólag, de csaknem közvetlenül ezután következett, értem Szt. József ünnepét. — Templomunk fővédszentje Szt. József lévén, egyházunk e napot ünneppé avatta. Reggel korán több gyónó jelentkezvén, délelőtt 9 órakor ünnepélyes sz. mise tartatott, mely alatt a meggyóntak sz. áldozásban részesültek, templom után pedig többen a hívők között plébánosunkat keresték fel, kiknek az a nap volt névünnepe. Alig hangzott el a megjelentek szívből jövő gratulatója, már a szomszéd terembe siettünk, hol a róm. kath. elemi iskola növendékeit Násztory János kántortanító által precíz betanított dalokkal és üdvözlő szónoklatokkal fejezték ki szeretetük és ragaszkodásuk jelét kedves igazgatójuk a plébános iránt. Nem csak az ünnepelt, hanem a hallgató közönség is könyekig meg volt hatva, látván a szeretet, tisztelet és hála ily közvetlen kifejezését az ártatlan kisdedek arcán és kitéjezéseim. Általános feletünést keltett a két hangon előadott dalok kotrekt eléneklése és a szavalatok közvetlen melegsége, s a közönség nem is késett meleg elismerését nyilvánítani Násztory János kántortanítóknak, a valóban meghatározó ünnepély rendezőjének. —

Nem zárhatjuk be méltóbb kívánsággal sorainkat, mintha a jó Istent kérjük, hogy az a szeretet, egyetértés, mely most a pásztor és nyája közt a legteljesebb harmoniában uralkodik, sokáig, az idők végtelenségéig tartson.

Ugy legyen. — Egy jelen volt hívő.

Március 15-ikének megünneplése a nagyszabeni kir. kath. Teréz-árvaházban.

Gyakran halljuk a panaszt, hogy a mai ifjúság bizonyos lanyhaságban, „nemtörődömségben” szenved, hogy sokat nem

ad a nemzeti művelőre, nem nagyon lelkesül nemzeti létünk nagyszerű eseményeiért. S a szél nem is indul fuvatlanul, mert tényleg a mióta a patients magyarok irányítják társadalmunkat, az igazi magyarság szinte visszavonult s velük együtt a magyar tanuló-ifjúság is a legtöbb esetben „szerénykedik.” Ilyen viszonyok között nem lehet csodálkozni azon, ha egyik-másik tanítvány ifjúsága megzavarja a már-már megszokott visszavonultságot és ha nem is széles, de a maga szerény kis körében hazafias érzületének nyílt és őszinte kitéjezését nyilvánítva, sziveinket örömmel tölti el. Hiszen lehet-e nevelők- és tanítóknak nagyobb öröme, mint midőn látják, hogy a gondjukra bízott csemeték szívében a jó tanácsok és oktatások gyökeret vertek? Lehet-e nagyobb jutalmuk, mint tudni azt, hogy tanítványaikra parazolt intések kárba nem veszték?!

Ilyen örömet szereztek az említett intézet gym. tanulói előjáróknak f. é. március hó 16-án. Ugyanis a nagyszabeni magyarság megszokta ugyan ünnepelni a március 15-iki napot, de az ifjúság — s mondjuk az igazat: a műsor legnagyobb részét tölti be — még sem rendezi, mert a rendezés a 30-as bizottság dolga, mely 6 pontból kettőt betölt még valahogy; de az ünnepély is oly időben — este 7 órakor megtartva, a midőn az ifjúság nem is igen vehet részt, hacsak a tiltott éjjeli kóborlásra nem szánja magát.

Minthogy az árvaházi növendékek bázi rendjük értelmében is ez ünnepélyben részt nem vehetnek, elhatározták, hogy ők külön, ha nem is világraszólót rendeznek. Kiosztrák a szerepeket s titokban, senkinek sem szólva készülnek. Esténként a szokott népdalok és indulók helyett komoly zenedarabok tanulásásvai foglalkoznak.

Midőn már rendben voltak, felkérük zenetanárunkat véleményadásra s ha törekvésüket helyesi, szives közreműködésre.

Jobb helyre nem is fordulhattak, mert a professzor, ki a hazafias társadalmi mozgalmakban — úgy szólva — hárt nem ismerő lelkesültséggel működik, nemcsak hogy közreműködését szivesen megígérte, hanem tanítványait megdicsérte, buzdította, hogy az ünnepély minél sikeresebb eredményre végzadjék.

Erre egy küldöttséget menesztettek az összes intézeti előjárókhoz, felkérni őket, hogy d. u. 6 órakor az intézet nagy gyűl. termében tartandó hazafias ünnepélyre megjelenni sziveskedjenek; ők azalatt a teremnek feldíszítésével foglalkoztak, a mire annyival is inkább juitot az időből, a meny nyiben szombat d. u. lévén, iskolai dolgokat nem mulasztottak.

A meghívottak családtagjaikkal együtt a kitűzött időben megjelentek s a kis hazafias érzésű csapat bemutatja műsorának első pontját: „Részletek Erkel F. Hunyady dalmiből.” Oly egyöntűen, oly szabatosan régóta nem zenéltek az árvák. A közönség sűrű tapsai között Cseke V. VII. o. növendék lépett elő, hogy növendéktársainak, különösen a kicsinyeknek a mai nap jelentőségét megmagyarázza. Törekvése sikertelt, mert előadásában eltalálta azt az utat, a melyen az aprók szívébe lehetett jutni. Hatalmas eljenzéssel köszönték meg tanulságos előadását. Utána Tribusz, Á. VI. o. t. kellemes hanggal és értelmes hangsúlyozással szavalt Bajza „Apoteosis” c. költeményét, majd újból a zenekar fűszerezte a műsort, mire az ünnepély fénypontja — „Kép a szabadságharczoból,” írta és felolvasta Különte B.

VI. o. t. következett. Megkapóan eseteli egy 48-ikbeli gym. 8-ik osztály tanulóit, kik látva, hogy a haza veszélyben van elhatározzák, miszerint most a könyvet félre teszik s helyében kardot kötnek és megvédik a hazát. Elbucsnak tanárjuktól, ki tanítványainak hazafiságán — dacára előhaladott korának — szintén lángra lobban s kéri őket, fogadnák itt is vezéröknek s így az egész osztály főnökükkel együtt Damjanich „piros sapkásai“ seregében, mint külön század harcol a hazáért. Babérokat aratnak, egyszer a tulnyomó erővel szemben elvéreznek mind, csak egy maradt, az osztály legjobb tanulója, ki ne' any évi bujdosás után haza térve, volt tauárjának, kinek szempilláit ő fogta le a csatamezőn, árva leánykáját nőül veszi.

Oly szép példáját és oly érdekesítően esetelét a hazaszeretnek e remek képét, hogy a gymnas. növendékek arcáról szinte le lehetett olvasni a „piros sapka“ utáni vés az aprók meg folyton nézgettek baloldai jukat, hogy vajjon nem termelt-e oda is egy kard, a melylyel a kegyetlen ellenséget le lehetne kaszabolni. A felolvasást követő éljenezést Tóth S. VIII. o. t. „A fogoly lengyel“ Csengeri költeményének elszavalása szakította meg, mire a zenekar a műsort „Népdal indulóval“ befejezte.

Ekkor az intézet igazgatója, Prokupek S. pápai kamarás vette át a szót s hatalmas beszédben fejezte ki elismerését az ünnepély sikere fölött, de egyntal köszönetet is mondott a növendékeknek figyelmökhöz, hogy így az előjárásúgnak ily kedves örömet szereztek! Végül figyelemzetti arra, hogy a legnemesebb lelkesültség is csak akkor érvényesül igazán, ha az ülrelmes kitartással párosul, miért is igyekezzenek magasztos lelkesültségüket állandósítani, hogy így egyházunknak hű tagjai és a hazának hazafias, hasznos gyermekei lehessenek.

Cibinparti.

Valami a tabernákulumról.

Egyes plébániák dicső remeke, szemefényeként szerepel a forgatható tabernákulum. Hiába magyarázzuk annak idegens voltát. Nem! Szerintük szép és praktikus. Hogy is ne: ha jobba tolong, ott találm szép fülkében, aranycsillagos papírdiszben — mely, miután ényvvel ragasztatik a vajt félkörívű falhoz, olvadáskor, télviz idején szépen megereszkedik, sőt szagával, a mely pedig ugyancsak nem kellemetes, áll, tallatja a szent specieseket is — ott találm a monstranciát. Ha balra fordítom, az áldoztató kehely bukkanik előmbesőt ha harmadik fülkém is talál lenni, abban a beteg látogatási szelenczét tartom. Micsoda gyakorlatias, ügyes dolog. Ugy ám! De nem huznád benne végig egy kicsit az ujjadat? Emeld csak föl annak a forgatható szerkezetnek a fenekét, hogyha lehet. Tekints alá! Ez is ügyesség, praktikusság? Tele porral, piszokkal, a tetőzetten pokhálokkal, a forgó körben a póknak, rovarnak, talán bizony égérnek is szabad járó- és buvóhelye. Volt egyszer alkalmam hasonlót látni.

Miről jó ez hát?

Mesterkéltd dolog az egész, csak szemnek való, tetszetős, de annál rosszabb s tisztelatlenség a legfőlségesebb Oltárszentség iránt. Kárhoztatta is azt minden eucharisztikus ülés, elvetette, még pedig az előbb elmondott s eléggé hangzatos okokból.

Ha így van hát s ha mi papok, az Ur Jézusnak szol-

gái tartozunk legelőször is felügyelői, hogy a Legszentebbet semmi tisztelatlenség ne érje, mondjuk ki végleg a halálos ítéletet a körforgó tabernákulumra. Kidobása ugyancsak nem kerül pénzbe, vagy ha kerül, csak apróba. Ilyen módon szép tágas tér nyerünk a szentségházban, melynek minden pontját egyszerre áttekinthetjük, tisztán tarthatjuk. Falait béleljük ki fehér selyemmel, szegélyezzük aranyzsinórral — e sorok rója is így cselekedett — s igazán izléses gyönyörű és esinos, a Legszentebbet bizonyára az előbbinél jobban illő s tisztább tabernákulumot kapunk.

Csak hogy mindig furesaságon, műmagyarul: specialitáson töri a fejét az ember. Különösen újabb oltárépítőink mániája az emeletes, kontignációs tabernákulum.

Hát ez milyen? Az alsó rész olyan fiók féle a ciborium részére, a felső pedig az osztenzórium számára jó magasan, egy, hogy ha nincs Szentség, tñresen áll. Már ez a dolog, ez a visszás helyzet is elég az ügyetlen megkülönböztetés feltűntetésére, mintha a cibóriumban levő Szentség valami más volna, mint a monstranciában levő, mintha azt el kellene dugni, egy fiókba zárni. Halljuk csak, mit mondanak a rubricisták: „Haec tabernaculi structura cum forma jam descripta omnino non convenit.“ De Herdt tom. III. No ez elég nekünk. „Praeterea locus inferior seu custodia communiter existit in medio gratis memae altaris sine ullo fere, dabernaculi signo (fiók!) . . . qualis mos laudabilis, non visetur.“ Miért?

1. Az ajtaja szentmise alatt a kánontábla által elfüdetik s így a hívek figyelme reá nem irányul. Ez azt jelenti „in errorem inducere adorantes.“

2. A felső része — qui dicitur tabernaculum — ha üres tévdeésbe hozza a híveket, mert ott imádják a Szentséget, a hol semmi sincsen.

3. Így tehát, ha nincs Szentség, az ajtajának mindig nyitva kellene lennie De hát minek ez a kölönködés? Mikor nagyon szépen elkertilhetjük az egyszerű, előírással Szentségházzal.

4. De mikor a felső részét „exposicióra“ lehet használni. Semmi esetre sem. Az exposició név is mutatja, hogy ki kell venni és a trónusra tenni a Szentséget. (Léven itt szó a publica expositióról!) Nincs más hátra, mint hogy az emeletes tabernákulumokra is kimondjuk a halálos ítéletet.

E. K.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hír.** Gróf Majláth József és felesége f. h. 15-én püspök urunk és kegyelmes édes anyjuk látogatására városunkba érkeztek. Az országszerte ismert nemes gróf ágrarius politikánk első rendű képviselője, s a bodrogközi nép valódi atyja, három napot töltött városunkban.

— **Főpásztori körlevél.** Fiúfi bódolattal vettük Püspök urunknak V. sz. körlevelét. A körlevélnek a nagy jubileum kiterjesztéséről szóló réeze lapunk első cikkében olvasható, a továbbiakban a vallás és közoktatásügyi miniszter felhívását közli a főpásztor, a melyben „A vakokat gyámolító egyesületet“ a főháóság alatt álló hivatalok, iskolák és intézetek vezetőinek figyelmébe ajánlja, végezettil a római szentek döntvényét közli arra nézve, hogy protestánsok lehetnek-e keresztcsülők.

— Lelkigyakorlatok gymnasiumunkban.

Gymnasiumunk ifjúsága a tanári karral egyetemben kegyelmes püspök urunk intézkedése szerint t. hó 22-én kezdette meg az idei husvéti szent gyakorlatokat, melyeknek püspök urunk mellett vezetője Andor György dr. pápai t. kamarás. A nemes szívű főpásztor gyakran szól atyai szeretettel az ifjakhoz, pénteken este pedig nagyszerű meglepetésben részesítette őket: egy kedves kis könyvecskét adott mindegyiknek, a mely anyaszentegyházunk egy-egy dicsőült szentjének az életörvénét adja elő.

— **Csik-Somlyó**n ugyancsak e napokban t. hó 21—24. tartattak meg a szentgyakorlatok a gymnasiumi ifjak s a képezdei növendékek számára. A szentgyakorlatok vezetője itt Midlinszky József Jézustársasági atya. A fardhatatlan atya most negyedik gymnasiumunkban hirdeti az örök igazságokat. Isten áldása legyen munkáján s az Úr legyen az ő nagy jutalma.

— **Oltáregyesületi hírek.** *Özv. Majláth Györgyné grófnő* ő excellenciája a gyulafehérvári központi oltáregyesületek négy misemondó ruhát ajándékozott. Vasárnap f. hó 17-én az oltáregyesület tiszti kara bálás köszönetét fejezte ki ő kegyelmességének nemcsak a központi oltáregyesület, hanem az egész egyházmegye révén.

A főtisztelendő urakat kérem, hogy kérvényeiket husvét napjáig küldjék be hozzám. Van fehérműi meglehető sok, vannak kazulák; ciborium köpenyek, ministráns ruhák. A kérvényekben jelezzék mire volna szükségük.

Az igazgatóság.

Oltáregyesület alakítottat eddig: Segesvárt és Tekén, mindkettő kimondotta a közösséget a központtal.

A központi oltáregyesület igazgatóságához eddig a következő helyekről érkeztek be kérvények: Segesvár, Teke, Alvinc, Kudsir, Görgény-Úvege-úr.

*Oltáregyesületi gyűlések*n tartható fölolvasások anyaga:

1. A nő és az Oltáriszentség (Szűz Mária és a kis Jézus.)
2. Az Oltáriszentség imáadásának célja.
3. Mivel mutassuk meg külső imáadásunkat az Oltáriszentség iránt?
4. Az Oltáriszentség irodalma (Jó könyvek s folyóiratok ajánlása.)

5. Az Oltáregyesületi tag buzgósága mire terjedjen ki?
6. A kézmunka az Oltáriszentség szolgálatában.
7. Az Oltáriszentség tana gyakori gyónásra vezet.
8. Mivel foglalkozunk az imádási óra alatt.
9. Milyen eszközökkel lehet a szentségekhez való gyakori járulást elősegíteni?
10. Hogyan díszítsük föl az oltárt szentségimádás alkalmával?

11. Vezessük az iskolás gyermekeket szentségimáadásra.
12. Látogassuk meg gyakran az Úr Jézust az Oltáriszentségben.
13. A férfi és az Oltáriszentség. (Sz. József és a kis Jézus.)

Milyen könyveket és füzeteket ajánlunk? V e z é r k ö n y v. Kapható Budapesten az Angol Kisasszonyok zárdájában. Lipót utca, ára köteve 20 kr. V a l s e r - v a r g a: Örökimádás, imakönyv. Kapható Varga Mihály plebánusnál Csongrád-Csány, különféle árban. A z O l t á r i s z e n t s é g előtt töltött egy óra 5 perc ekre osztva. Kétféle munka. Kapható a Szt. István Társulatnál. Ára 4 kr. A r ó z s a t ű z é r az Oltáriszentség előtt. Képes kötött kiadás. Kapható a Karmelitáknál Budapest, VI. Hubaútcá 12. Ára 75 kr. R e m é n y s é g ű n k. Havi folyóirat. Varga Mihály plebánusnál Csongrád-Csány. Egy évre 1 f. 30 kr. Örökimádás. Havi folyóirat. Különösen nélkülözhetetlen az igazgatók számára. Budapest, IV. Váci utca 46. Ára 1 f. 50 kr.

Kiadja: Az erdélyi róm. katb. irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Zlamál Agost.

Szerkesztőtársak: Eröss József, Péter János dr., Szilveszter Ferenc dr., Wagner Sandor.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lye. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Előre jelezhetjük hogy husvét három napján a helybeli irtalmas nővérek zárdájában oltáregyesületi kiállítás lesz. Mint halljuk e kiállítást püspök urunk fogja megnyitni nagy ünnepegyességgel.

— **A szent kereszt kitűzése az egyetemen.** Hétfőn, március 18-án reggel nagy fontosságú esemény történt. A tudomány egyetem termibein lelkes keresztény ifjak kitűzték a keresztet. Egyidejűleg plakátot is ragasztottak a hirdető táblára, melyben kijelentik, hogy a kereszt kitűzése nem egyéb, mint a 30 év előtt határozat nélkül eltávolított keresztnek visszahelyezése, nem politikai és nem felekezeti demonstráció az, hanem küzdelem „a magyar közéletet és közérzelmet pókhálójával bevonó hazug és veszedelmes, mondjuk ki nyíltan, erkölctelen és kozmopolita szellem ellen”. A keresztény szeretet és erkölcs szimboliumát a szent keresztet tehát elhelyezték az ország első intézetének a termibe. Az egyetemi tanács „tisztellett” eltávolította a termekből a keresztet, s mikor rendőrökkel kerestette a nagyszerű demonstratio eszközlőit, a derék ifjak jelentkeztek. Egy memorandumot szerkesztettek, melyet 111 tagból álló végrehajtó bizottság irt alá s egy 3 tagú bizottság nyújtotta át a tudomány egyetem rektorának. Két dolgot kell itt feljegyeznünk. A tudomány egyetem rectora Kisfaludi A. B. c. prépost, aranykeresztet hord a mellén. A budapesti lapok egyhangulag elítélik a kereszt kitűzését, csak a Magyarország, Hazánk, Magyarország, A kotmány és Magyar Állam mutatnak e demonstratio iránt szimpátiát. A Budapesti Hírlap most is, mint mindig, nem vall színt. Sapienti sat.

— **A kath. autonómia.** Az autonómiai congressus 27-es bizottsága márc. 18-ától kezdve tartja üléseit Szapáry Gyula gróf elnökelete alatt. A püspöki kar véleménye, a kormány nyilatkozata s ezek alapján a 27-es bizottság autonómia tervezetben teendő módosítások képezik a tanácskozások tárgyát. A főkegyuri jog, a hierarchicus szervezet s az állam föfelügyeleti joga alkotják azon kereteket, melyekbe nagy jó akarattal és bölcs tapintattal igyekszik a 27 bizottság belekell illeszteni az országos autonómiát. Nagyobb emótiót idézett elő az alapok és alapítványok kérdése. Státusunk két kitérnősége Ugron Gy. és Györfy G. az erdélyi autonómia példájára azok kiadását kérte, de úgy látszik, Samassa egri érsek indítványát, mely szerint a tervezetben ki kell mondani a jogtartást, fogadják el. A nép- és középiskolákra vonatkozólag a kultuszminiszter nyilatkozatát erősen és egyhangulag támadták.

I R O D A L O M.

* **Az asszony** (Die Frau). Ez a címe Wetzel X. Fer. legújabban fordított művének. A tartalmas, minden rangu és rendű nőknek ajánlatos könyv a következő életrevaló fejezetekre oszlik: A kötény. — A ritka tudomány. — A legbecesebb Istenadomány. — A házi kápolna. — Az otthon. Domokos István ismert magyarossággal fordított mű 66 oldal és ára esinos füzetben 80 fillér. Megrendelhető: T Pelikán Krizsó kiadásában Budapest VII. ker. Csömöri út 32. — Ugyanott megrendelhető: Vezetőnk az élet útján, magyar honleányoknak ajánlva. Ára 1 kr. vagy 80 fill.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. Décsakna. Jelen számunkból nagybecsű cikke kimaradt. A jövő számban azonban mindenesetre hozni fogjuk. Üdvözlét.

O. M. M. V. Híreket könnyen csinálhatok, de nem fizeti ki magát. Üdv és gyöngyharmat.

A tevelős szerkesztő betegsége miatt a szerkesztésért felelős Eröss József.